

зміцненню загального здоров'я людини.

Формування здорового способу життя молоді є важливою складовою молодіжної та соціальної державної політики, яке передбачає: вивчення уявлень молоді про здоровий спосіб життя та розроблення методів оцінювання здоров'я індивіда; формування свідомості та культури здорового способу життя; розроблення методик навчання молоді здорового способу життя; впровадження соціальних програм культивування здорового способу життя та збереження здоров'я; розробку й впровадження системи профілактики і моніторингу здорового способу життя молоді, яка створює фізичний, інтелектуальний, духовний і соціальний базис, інтелектуальний та фізичний потенціал нашої держави.

Література

1. Byelyen'ka H.V. Zdorov'ya dytyny – vid rodyny / H.V. Byelyen'ka., O.L. Bohinich, M.A. Mashovets'. – К. : SPD Bohdanova A. M., 2006. – 220 s.
2. Hevko O.I. Formuvannya zdorovoho sposobu zhyttya ta zmitsnennya zdorov'ya u maybutnikh pedahohiv / O.I. Hevko // Visnyk universytetu «Ukrayina». – № 1. – 2010. – S. 25-31.
3. Denysenko N. Ozdorovchi tekhnolohiyi v osvnt'omu protsesi / N. Denysenko // Doshkil'ne vykhovannya. – 2006. – № 12. – S. 4-6.
4. Konstytutsiya Ukrayiny: Pryunyata na p'yatiy sesiyi Verkhovnoyi Rady Ukrayiny 28 chervnya 1996 r. – К. : Prosvita, 1996. – 54 s.
5. Nosko M.O. Formuvannya zdorovoho sposobu zhyttya: navchal'nyy posibnyk / M.O. Nosko, S.V. Hryshchenko, Yu.M. Nosko. – К.: «MP Lesya», 2013. – 160 s.
6. О политике Всемирной организации здравоохранения. «Здоровье для всех до 2000 года» // Медицинские вести. – 1997. – № 1. – С. 22-23.
7. Сущенко Л.П. Соціальні технології культивування здорового способу життя людини / Л. П. Сущенко. – Запоріжжя : Запоріж. держ. ун-т, 1999. – С. 27.

Огнистий А.В., Огніста К.М.

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

МОДЕЛІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ДО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ

У публікації розкривається проблема вибору моделей організації занять для формування готовності майбутніх вчителів початкових класів до фізичного виховання учнів. Мета дослідження - обґрунтувати комплекс організаційних засад ефективного формування готовності студентів напряму підготовки «початкова освіта» до фізкультурно-оздоровчої діяльності в процесі фізичного виховання учнів. Виявлено, що майбутні вчителі початкових класів у виборі форм підготовки до фізичного виховання віддають перевагу професійно-орієнтованій моделі. Поряд з цим низьким залишається відсоток студентів, що обирають індивідуальну форму організації занять.

Ключові слова: фізичне виховання, фізична культура, спорт, студент, вчитель, фізкультурно-оздоровча діяльність.

Огнистий А. В., Огністая Е. Н. Модели подготовки будущих специалистов начального образования к физическому воспитанию учеников. В публикации раскрывается проблема выбора моделей организации занятий для формирования готовности будущих учителей начальных классов к физическому воспитанию учеников. Цель исследования - обосновать комплекс организационных принципов эффективного формирования готовности студентов направления подготовки «начальное образование» к физкультурно-оздоровительной деятельности в процессе физического воспитания учеников. Обнаружено, что будущие учителя начальных классов в выборе форм подготовки к физическому воспитанию отдают предпочтение профессионально ориентированной модели. Незначительное число студентов отдают предпочтение индивидуальной форме организации занятий.

Ключевые слова: физическое воспитание, физическая культура, спорт, студент, учитель, физкультурно-оздоровительная деятельность.

Ognistiy A.V., Ognistaya E.N. Models of preparation of future specialists of primary education are to physical education of students. There is the problem of choice of models of organization of employments opens up for forming of readiness of future teachers of initial classes to physical education of students in this publication. Research purpose — to ground the complex of organizational principles of the effective forming of readiness of students of direction of preparation «primary education» to athletic-health activity in the process of physical education of students. Realization of purpose foresaw the decision of the following task: To learn opinion of students of the Ternopil' national pedagogical university named after Volodymyr Gnatyuk (direction of preparation is primary education) in relation to the models of organization of physical education.

In questioning which was conducted in September 2015-2017 years, 133 students (girls) which acted on the first course in 2015 year and study on the faculty of pedagogics and psychology (direction of preparation is primary education) of TNPU named after V.Gnatyuk took part.

It was discovered that the future teachers of initial classes in the choice of forms of preparation to physical education give advantage the professionally oriented model (51%). 13-19% polled students give advantage the sectional form of engaged in physical exercises, to traditional (by a grant the students of possibility both to visit reading with a group and work individually in sporting sections and health groups, clubs) on the average 32% polled. Next to this low there is a percent of students which elect the individual form of organization of employments (1-2%).

Keywords: *physical education, physical culture, sport, student, teacher, athletic-health activity.*

Актуальність дослідження. Спроби кардинального реформування освітньої галузі, соціально-економічна ситуація, що склалася останніми роками в Україні привела до істотного погіршення показників фізичного стану та здоров'я молоді [2]. Стан здоров'я загрозливий. Обмеження, брак часу та нерозуміння позитивних сторін спеціально організованої рухової активності є одним з провідних чинників зниження фізичної підготовленості молодих людей та резервів їх здоров'я. Постає риторичне запитання: «Чи потрібні державі фахівці з вищою освітою, а особливо вчителі, які неспроможні успішно реалізувати здобутий інтелектуальний потенціал через вади фізичного здоров'я?»

Поряд з цим гострою і такою, що вимагає кардинального вирішення, виступає проблема здоров'я, фізичної підготовки і фізичного розвитку учнівської молоді. Педагогами і лікарями наголошуються факти відставання і невідповідності показників фізичного розвитку, фізичної підготовленості та функціональних можливостей значної частини учнів, починаючи вже з початкових класів, з нормативними показниками даного віку. Спостерігається стійка тенденція подальшого зниження цих показників в подальшому навчанні у загальноосвітньому навчальному закладі, та зростання числа осіб, віднесених до спеціальної медичної групи [1; 2; 8;9].

Все це призводить до того, що немічний (у розумінні фізичного стану) вчитель і немічний учень створюють тандем який несе загрозу національній безпеці та подальшому економічному розвитку країни.

Вирішення цієї проблеми у наш час набуває особливої актуальності. Зміцнення здоров'я підростаючого покоління завжди була і є предметом уваги фахівців з фізичного виховання, педагогічної галузі, громадськості, держави.

Національною стратегією з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність - здоровий спосіб життя - здорова нація» передбачено, що фізичне виховання і масовий спорт є важливою складовою процесу повноцінного розвитку молоді та її виховання, дієвим засобом профілактики захворювань, підготовки до високопродуктивної праці, захисту Батьківщини, забезпечення творчого довголіття, організації змістовного дозвілля студентів [4].

Підкреслюється, що реальний руховий обсяг не забезпечує повноцінного і гармонійного фізичного розвитку та зміцнення здоров'я, що робить надзвичайно важливим вирішення задачі залучення молоді до цінностей фізичної культури, здорового способу життя [4].

У цих умовах істотно підвищується статус вчителя першої ланки освіти який повинен володіти методиками виховання і навчання учнів [5; 6; 7]. Тому вирішення питань професійної готовності вчителя початкових класів до цієї роботи повинно займати вагоме місце у системі підготовки педагогів. Ця підготовка повинна вирішувати не лише завдання пов'язані із всебічним і гармонійним розвитком, але і чисто професійні пов'язані із набуттям спеціальних знань і вмінь для роботи з фізичного виховання школярів [9].

Поряд з цим, як показує аналіз теорії і практики вищої педагогічної освіти, проблема формування готовності студентів-педагогів до фізкультурно-оздоровчої роботи в майбутній професійній діяльності залишається недостатньо вивченою.

Таким чином, в даний час спостерігається серйозне загострення суперечності між, підвищеними в сучасних соціально-економічних умовах об'єктивними потребами держави і суспільства у високому рівні розвитку готовності випускників педагогічних вузів до фізкультурно-оздоровчої діяльності і відносно непридатністю традиційних технологій фізичного виховання студентів виконати дане соціальне замовлення на прийнятному рівні.

Це і визначило актуальність проблеми нашого дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дослідження виконане в рамках теми науково-дослідних робіт Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка з тем «Підготовка майбутнього учителя до інноваційної діяльності у сучасній школі» (державний реєстраційний номер 0111U001321) та «Теорія і практика підготовки учителів до роботи з фізичного виховання учнів» (державний реєстраційний номер 0113U005994).

Об'єктом дослідження є професійно орієнтована підготовка учителя початкових класів до роботи з фізичного виховання учнів.

Предмет дослідження – організаційні засади підготовки учителя початкових класів до роботи з фізичного виховання у школі.

Мета дослідження - обґрунтувати комплекс організаційних засад ефективного формування готовності студентів напрямку підготовки «початкова освіта» до фізкультурно-оздоровчої діяльності в процесі фізичного виховання учнів.

Реалізація мети передбачала вирішення наступного **завдання**: Вивчити думку студентів Тернопільського національного педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка (напрямок підготовки - початкова освіта) щодо моделей організації фізичного виховання.

В опитуванні яке проводилось у вересні 2015-2017 років прийняло участь 133 студенти (дівчата), які поступили на перший курс у 2015 році і навчаються на факультеті педагогіки і психології (напрямок підготовки - початкова освіта) ТНПУ ім. В.Гнатюка.

Теоретико-методологічною основою дослідження виступає положення Державної національної програми «Освіта» («Україна XXI століття») про підготовку нової генерації педагогічних кадрів, підвищення їх професійного рівня, активне використання новітніх теоретичних і методичних розробок у навчально-виховному процесі, розробка системи діагностики освіти; системний підхід до побудови педагогічного процесу; провідні ідеї теорії оптимізації процесу навчання у вузі, які реалізуються в умовах навчання студентів свідомому засвоєнню дидактичної структури процесу фізичного виховання з наступним її методичним змістом, результатом якого є сформована технологія фізичного виховання учнів.

Для вирішення завдань дослідження застосовувалися наступні **методи дослідження**: аналіз і узагальнення науково-методичної літератури; теоретичне моделювання; аналіз результатів анкетування, методи математичної статистики.

Виклад основного матеріалу. Участь вищої педагогічної освіти України в Болонських перетвореннях має бути спрямована лише на її розвиток і набуття нових якісних ознак, а не на втрату кращих традицій, зниження національних здобутків якості, до яких можна віднести і сформовану в нашій країні систему фізичного виховання.

З метою забезпечення викладання фізичного виховання та збереження здоров'я студентської молоді у вищих навчальних закладах Міністерством освіти і науки України (листа Міністерства освіти і науки України від 25.09.2015 № 1/9-454) запропоновані наступні базові моделі для вирішення цього питання (без претензії на вичерпність) або різні форми їх поєднання:

1. Секційна. Створення широкої мережі як спеціалізованих спортивних, так і загальнооздоровчих секцій, гуртків, клубів, які працюють за фіксованим розкладом у вільний від основних навчальних занять час (наприклад, у другу зміну для студентів, які мають навчальні заняття в першій половині дня).

Результати опитування [3] показали, що протягом трьох років навчання відсоток тих, які віддають перевагу секційній формі занять фізичними вправами коливається в межах 13-19% опитаних студентів. Аналіз контингенту студентів, які навчаються за напрямом початкова освіти показує, що до вступу в університет спортивні секції та змагання відвідували не більше двадцяти відсотків студентів. Більшість з них закінчили міські загальнонавчальні заклади освіти. Поряд з цим потрібно відзначити важливе місце спорту у фізичному вихованні учнівської молоді. Це в першу чергу пов'язане із спортизацією шкільної програми, насичення її варіативними модулями, які базуються на окремих видах спорту. Тому ми вважаємо за потрібне, щоб кожен випускник вищого навчального закладу який буде мати безпосереднє відношення до фізичного виховання дітей, в тому числі і ті студенти, які здійснюють підготовку за напрямом початкова освіта, відвідували спортивні секції. Знання і уміння отримання під час цих занять вони зможуть використати в своїй подальшій професійній діяльності.

2. Професійно орієнтована. Розроблення низки комплексних програм з фізичного виховання, які прямо орієнтовані на особливості майбутньої професії.

Половина опитаних (51%) студенток, які поступили у 2015 році висловились за професійно-орієнтовану форму організації занять з фізичного виховання. Це пояснюється бажанням з першого курсу здобути широке коло знань і умінь необхідних у майбутній професійній діяльності. На другому курсі (2016-2017 навчальний рік) кількість тих які віддали перевагу професійно-орієнтованій формі занять зменшилась до 29%. Після першого курсу проходить певне переосмислення вибору майбутньої професії, адаптація до навчальної діяльності, зміна розуміння суті вибраної професії. Ще однією причиною віддати перевагу професійно-орієнтованій формі організації занять порівняно з початком першого курсу є те, що майбутні вчителі до вступу в університет мають зовсім інше уявлення про фізичне виховання у вузі в порівнянні зі шкільною фізичною культурою.

Якщо проаналізувати вибір студентів на початку третього курсу (2017-2018 навчальний рік) то відсоток тих хто віддають перевагу професійно-орієнтованій формі занять повертається до показника першого курсу і становить 51%. Причину ми вважаємо у формуванні розуміння необхідності знань і умінь з фізичного виховання які потрібні для майбутньої професійної діяльності. Ще однією з причин є пасивні та активні педагогічні практики в загальноосвітніх навчальних закладах під час яких студенти знайомляться і частково практикуються у педагогічній діяльності.

3. Традиційна. Збереження фізичного виховання в якості обов'язкової дисципліни з нарахуванням за неї кредитів, виставленням заліків та включенням до розкладу занять з наданням студентам можливості як відвідувати заняття з групою, так і займатись індивідуально в спортивних секціях та оздоровчих гуртках, клубах, програмах тощо на їх вибір. Найбільший відсоток тих хто віддав перевагу традиційній формі занять навчаються на другому курсі (51%, 2016-2017 навчальний рік), найменше на початку першого (23%, 2015-2016 навчальний рік). На третьому курсі майже третина (32%) студентів віддає перевагу цій формі занять. Ця форма занять частково дублює попередні і на нашу думку може служити базовою формою підготовки майбутніх вчителів початкових класів до фізичного виховання учнів.

4. Індивідуальна. Закріплення за кожним студентом працівника кафедри фізичного виховання чи іншого спеціалізованого підрозділу, який виконує роль тьютора з питань оздоровлення та фізичного розвитку, рекомендує певні види фізичної активності (як організовані, так і самостійні), розробляє індивідуальну програму фізичного розвитку, у т.ч. спортивні та оздоровчі секції, гуртки, клуби, а можливо і лекторії зі збереження здоров'я, планування родини тощо. Дві-три обов'язкові зустрічі з студентом впродовж навчального року дозволять більш м'яко мотивувати студента до фізичної активності.

На початку навчання в університеті у 2015 році даній формі організації занять віддало перевагу 13% студентів, а на подальших двох курсах 1-2%.

Наші спостереження та досвід навчально-методичної діяльності показують, що формування спеціальних знань, умінь і навичок у студентів, необхідних майбутньому вчителю початкових класів для фізичного виховання учнів, в рамках двох-трьох років та чотирьох обов'язкових годин в тиждень, що виділяються навчальним планом вузів, не представляється можливим.

Разом з цим, учені і педагоги відзначають, що більшість студентів зустрічаються з серйозними труднощами в самостійних заняттях фізичними вправами. Це обумовлено їх недостатньою підготовленістю до самостійної організації своєї фізкультурно-оздоровчої діяльності [1].

Недостатньо надати студентам певну «міру свободи» в самостійних заняттях, до цієї свободи і самостійності їх необхідно підготувати. Водночас, потрібно констатувати безпорадність традиційних технологій фізичного виховання студентів майбутніх педагогів перед складністю завдань з формування фізично розвиненої, здорової особистості учня, підготовленої до ефективного здійснення завдань які перед ним ставить суспільство.

Висновки. Результати опитування виявили що, майбутні вчителі початкових класів у виборі форм підготовки до фізичного виховання віддають перевагу професійно-орієнтованій моделі (51%). Секційній формі занять фізичними вправами віддають перевагу 13-19% опитаних студентів, традиційній (наданням студентам можливості як відвідувати заняття з групою, так і займатись індивідуально в спортивних секціях та оздоровчих гуртках, клубах) в середньому 32% опитаних. Поряд з цим низьким залишається відсоток студентів, що обирають індивідуальну форму організації занять (1-2%).

Зауважимо, що стратегічною метою вивчення предмету «Фізичне виховання», незалежно від обраної моделі, у вищому педагогічному навчальному закладі, як форми підготовки майбутніх вчителів початкових класів повинно бути формування їх готовності до фізкультурно-оздоровчої діяльності учнів з метою передачі та формування їм цінностей сучасної фізичної культури. Процес підготовки не залежно від вибору моделі організації занять являє собою діючу педагогічну систему, що відрізняється якісною своєрідністю цільової спрямованості, змісту структурних компонентів, механізмів внутрішнього і зовнішнього функціонування, виникнення і розвитку. Функціонування і розвиток цієї системи здійснюється через організацію навчально-пізнавальної діяльності студентів, що розгортається у вигляді системи навчальних завдань, методів і форм навчання і видів занять. Системоутворюючим чинником повинні виступати оперативні цілі формування готовності до фізкультурно-оздоровчої діяльності майбутнього учителя-предметника. Структурною одиницею будь якої із запропонованих Міністерством освіти і науки України моделі повинно бути вирішення теоретичних, методичних і рухових завдань, що відображають окремі сторони фізкультурно-оздоровчої діяльності майбутнього педагога.

Подальші перспективи дослідження будуть здійснюватись у напрямку визначення ефективності запропонованих Міністерством освіти і науки України форм моделей проведення занять з фізичного виховання з метою підготовки майбутніх вчителів початкових класів до фізкультурно-оздоровчої діяльності.

Література

1. Огнистий А. В., Огніста К. М. Нові підходи до формування здоров'я студентів через індивідуальну модель організації фізичного виховання / А. В. Огнистий, К. М. Огніста // Матеріали XIV міжнародної науково-практичної конференції «Валеологія: сучасний стан, напрямки та перспективи розвитку». – 16 квітня 2016 р., Х.: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2016. – С. 244-248.
2. Огнистий А. В., Огніста К. М. Маляр Е. І. Проблема готовності майбутніх вчителів-предметників до фізкультурно-оздоровчої діяльності учнів / Огнистий А. В., Огніста К. М. Маляр Е. І. // Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова. Серія №15 «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури / фізична культура і спорт / за ред. Г. М. Арзютова. – К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2013. том 2 – випуск 7 (33). – С. 14-19.
3. Результати опитування студентів Тернопільського національного педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка, щодо організації фізичного виховання (за 2015 – 2016 роки) Тернопіль: ТНПУ ім. Володимира Гнатюка, 2016. – 19 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.facebook.com/media/set/?set=a.436532689879473.1073741829.436527966546612&type=3>
4. Указ Президента України №42/2016 Про Національну стратегію з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність - здоровий спосіб життя - здорова нація» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/422016-19772>.
5. Ambach G. Standarts for teachers: potential for improving practice / G. Ambach // Academe. – 1996. – Vol. 82. – № 3. – P. 20-23.
6. Bollen G. G. Using multicultural tutoring to prepare preservice teacher for diverse classroom / G. G. Bollen // The educational forum. – 1996. – vol. 61. – № 1. – P. 68-76.
7. Boyer E. High school / E. Boyer – New York, 1983. – 363 p.
8. Shiyan B. M. Teoriya i metodika fizichnogo vikhovannya shkolyariv / B. M. Shiyan. – Chastina 1. – Ternopil : Navchalna kniga – Bogdan, 2003. – 272 s.
9. Stepanko A. V. Preparation of future primary school teachers for physical education lessons This Dissertation is prepared for obtaining a scientific degree in Pedagogy, speciality 13.00.04 - Theory and Methods of Professional Education / Stepanko A. V. - National Pedagogical University named after Volodymyr Gnatyuk, Ternopil, 2009. – 236 P.

Оленев Д.Г.

Державний університет телекомунікацій

ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТСТВА, ЯК ОСНОВИ КОМПЕТЕНТІСТНОГО ПІДХОДУ ПІД ЧАС ЗАНЯТЬ ІЗ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

У статті проаналізовано принципи пізнавальної діяльності студентів вищих навчальних закладів. Висвітлені методи стимулювання та мотивації, загальні проблеми активізації пізнавальної діяльності студентів під час занять з фізичного виховання. Проаналізовано пізнавальну діяльність як складову навчальної ситуації, ядром якої виступає соціальна взаємодія студентів із викладачами та між собою.

Ключові слова: здоров'я, пізнавальна діяльність, компетентність, компетенція, мотивація, стимулювання, студент, фахівці.

Оленев Д. Г. Формирование мотивации студенчества, как основы компетентного подхода во время занятий с физического воспитания. В статье проанализированы принципы познавательной деятельности студентов высших учебных заведений. Освещены методы стимулирования и мотивации, общие проблемы активизации познавательной деятельности студентов специального медицинского отделения во время занятий по физическому